

Justitsministeriet

Sendt til: strafferetskontoret@jm.dk med kopi til mivo@jm.dk

Ang. nr. 2024-07873

10. marts 2025

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Skærpet indsats mod narkotikakriminalitet, herunder opioider)

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for strafferet og straffeprocess.

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater støtter indsatsen mod opioider. Men vi har nogle bekymringer i forhold til retssikkerheden og gennemskueligheden af reglerne, som de er udformet i lovforslaget.

Vores bekymringer går på:

- I lovforslaget lægges op til sproglige justeringer, for at justere straffniveauet i bemærkningerne. Når man med sproglige justeringer i lovteksten ændrer retstilstanden og straffniveauet i bemærkningerne, kan det kan være svært at gennemskue konsekvensen af en handling, og ændringerne får ikke den præventive effekt, som er tiltænkt.
- Lovforslaget lægger op til højere straf for handel med narkotika via sociale medier sammenlignet med andre kommunikationsformer som SMS eller telefonopkald. Danske Advokater sætter spørgsmålstegn ved proportionaliteten i denne sondring.
- Danske Advokater finder det problematisk, at man i bemærkningerne til lov om euforiserende stoffer forsøger at ændre rækkevidden af straffelovens § 79, stk. 4.

Nedenfor uddyber vi bekymringerne og kommer med forslag til justeringer.

Generelle bemærkninger

Sproglige justeringer i lovteksten, for at ændre retstilstanden i bemærkningerne

Flere steder i lovforslaget er der lagt op til sproglige ændringer for at justere straffniveauet i bemærkningerne. Straf er til for at adfærdsregulere, og det er derfor vigtigt, at det er nogenlunde overskueligt at gennemskue, hvad straffen for en forbrydelse er. Det styrker også retssikkerheden, når straffniveauet er klart og gennemskueligt.

Danske Advokater foreslår, at straffniveauet skrives ind i en vejledning eller bekendtgørelse, så straffniveauet bliver åbenbart og gennemskueligt.

Det kan også overvejes at dele stofferne op i fareklasser og fastsætte straffene derefter. Det kunne fx gøres på baggrund af den sundhedsfaglige vurdering af skadevirkning og farlighed af en række euforiserende stoffer, som Danmarks tre retsmedicinske institutter har udarbejdet, se retsudvalget 2024-25 (alm.del) - bilag 17.

Hvad er farligst SMS eller Snap?

I lovforslaget lægges op til højere straf, hvis handel med narkotika sker via "sociale medier" i forhold til andre kommunikationsformer som fx SMS eller telefonopkald.

"Omfattet vil ikke være kontakt på f.eks. e-mailplatforme, SMS eller telefonopkald, der finder sted udenom de pågældende sociale medier".

Hvad, der derimod er omfattet, er:

"... hvis salget eller videreoverdragelsen har fundet sted ved kontakt på de sociale medier. Det kan være ved direkte korrespondancer i chats eller ved generelle opslag i f.eks. grupper. Det vil ikke have betydning for vurderingen, at kontakten finder sted i lukkede fora eller sker mellem bekendte, der i øvrigt kommunikerer uden for sociale medier."

Den brede definition af "sociale medier" i lovforslaget vækker undren, da al korrespondance via "sociale medier" er omfattet - også direkte 1-til-1 kommunikation.

Danske Advokater er uforstående overfor denne sondring, og sætter spørgsmålstejn ved proportionaliteten i straffniveauet afhængigt af, om to personer handler med narkotika via SMS eller Snap.

Danske Advokater opfordrer til, at det i bemærkningerne gøres klart, hvorfor straffen er differentieret afhængigt af, om den direkte kontakt sker via SMS eller Snap. Hvis der ikke er en proportionel skellen i forhold til kommunikationsformen, bør det justeres i lovforslaget.

Midlertidig frakendelse af retten til at drive detailvirksomhed

Med lovforslaget lægges op til, at hvis en butiksejer sælger narkotika fra sin butik, kan vedkommende ved dom frakendes retten til at drive butikken eller opholde sig i nærheden af butikken, når der er fare for, at personen vil gøre det igen.

En frakendelse af retten til at drive virksomhed er ekstremt indgribende og vil uundgåeligt medføre tab fx i forbindelse med afvikling af lejemål, manglende indkomst, salg af varelager, opsigelse af ansatte.

I lovforslaget foreslås også, at frakendelse af retten til at drive butik som udgangspunkt også skal ske midlertidigt, indtil sagen er endeligt afgjort, hvis der er en begrundet mistanke om, at pågældende gennem butikken har handlet med stoffer, se forslaget til § 3 d, hvor der henvises til straffelovens § 79, stk. 4.

I de specielle bemærkninger til § 1, nr. 6, (3 d) står:

"Henvisningen til straffelovens § 79, stk. 4, medfører, at der også skal være mulighed for midlertidig rettighedsfrakendelse og opholdsforbud i tilknytning hertil for personer, der udøver detailsalg fra butikker eller er ansat i sådanne butikker.

Det forudsættes, at der som udgangspunkt gives midlertidig rettighedsfrakendelse, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende som led i detailvirksomhed har solgt eller i øvrigt videreoverdraget euforiserende stoffer, eller at der besiddes euforiserende stoffer i detailbutikken med henblik på videreoverdragelse. Det forudsættes således, at politiet og anklagemyndigheden i disse tilfælde rejser krav om midlertidig rettighedsfrakendelse efter det foreslåede § 3 d, stk. 3, jf. straffelovens § 79, stk. 4, indtil sagen er endeligt afgjort."

Danske Advokater bemærker, at da straffelovens § 79, stk. 4, blev indført fremgik det af lovforslagets bemærkninger (Lovforslag nr. 34 fremsat 8. oktober 1986):

”Straffelovrådet fremhæver betænkelighederne ved en adgang til suspension (midlertidig rettighedsfrakendelse) under sagen, men rådet betragter det som en selvfølge, at en sådan regel må anvendes meget restriktivt...”

Straffelovens § 79, stk. 4, skal altså anvendes restriktivt, og der skal være nærliggende fare for misbrug af stillingen, før der kan ske midlertidig frakendelse.

Danske Advokater finder det bekymrende, at man i dette lovforslags bemærkninger forsøger at indføre en lempelig praksis for midlertidig frakendelse af retten til at drive detailvirksomhed, end hvad der følger af straffelovens § 79, stk. 4, der kræver, at forholdet er groft og åbenbart, med nærliggende fare for misbrug.

Danske Advokater opfordrer til, at lovforslagets bemærkninger justeres, så de kommer i overensstemmelse med straffelovens § 79, stk. 4, med tilhørende forarbejder.

Danske Advokater finder det også bekymrende, at lovforslaget ikke forholder sig til de grundlæggende retssikkerhedsmæssige spørgsmål som proportionalitet, uskyldsformodning og den frie adgang til at udøve erhverv og opfordrer til, at der i bemærkningerne foretages en sådan afvejning, hvilket også bør fremgå af bemærkningerne.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Juridisk konsulent